

INHOUD

1	Inleiding	15
1.1	Aanleiding voor het onderzoek	15
1.2	Vingerafdrukken en handpalmafdrukken	18
1.2.1	Dactyloscopie	18
1.2.2	Handpalmafdrukken	19
1.2.3	Het activiteitsniveau	20
1.2.4	Andere typen sporen	20
1.3	Vraagstelling	21
1.4	Methoden	22
1.4.1	Inleiding	22
1.4.2	Nederlands juridisch kader (inclusief supranationaal recht)	22
1.4.3	Nederlandse praktijk van toepassing	22
1.4.4	Vergelijking tussen landen	23
1.5	Verantwoordelijkheid voor de verschillende onderdelen van het rapport	23
1.6	Leeswijzer	23
2	De handpalmvergelijking: dactyloscopie, databank, procedure en relatie tot andere typen sporen	27
2.1	Inleiding	27
2.2	Forensisch onderzoek	27
2.3	Dactyloscopie	28
2.3.1	Algemeen	28
2.3.2	Van dactyloscopisch spoor tot bron	29
2.3.3	Patronen in papillairlijnen	30
2.3.4	Betrouwbaarheid van de dactyloscopische vergelijking	31
2.4	HAVANK: databank voor dactyloscopische sporen en afdrukken	33
2.5	Afname en verwerking van dactyloscopische afdrukken van verdachten	34
2.5.1	Algemeen	34
2.5.2	Identiteitsvaststelling van de verdachte	35
2.6	Dactyloscopische vergelijking	38

2.6.1	Nederland	38
2.6.2	Internationale zoekingen	41
2.7	Andere forensische sporen	42
2.7.1	DNA	42
2.7.2	Gezichtsherkenning	44
2.7.3	Irisscan	44
2.8	Samenvatting	45
3	Juridisch kader	47
3.1	Inleiding	47
3.2	Mensenrechtelijk kader	48
3.2.1	Recht op privacy: algemeen beoordelingskader	48
3.2.2	Nemen van vinger- en handpalmafdrukken	52
3.2.3	Opslag, vernietiging en gebruik van vingerafdrukken	54
3.2.4	Opslag van privacygevoelige gegevens volgens het Handvest	57
3.2.5	Opslag, vernietiging en gebruik van handpalmafdrukken	58
3.2.6	Voorlopige bevindingen	59
3.3	Ontwikkeling van de bevoegdheden tot het nemen van vinger- en handpalmafdrukken	60
3.4	Maatregelen ter identificatie van de verdachte	62
3.4.1	Geldende wet- en regelgeving	62
3.4.2	Bevoegde personen	63
3.4.3	Gevallen waarin vingerafdrukken mogen worden genomen	64
3.4.4	Doelen: identificatie, verificatie en opsporing	66
3.4.5	Waarom geen handpalmafdrukken of celmateriaal?	67
3.5	Maatregelen in het belang van het onderzoek	69
3.5.1	Geldende wet- en regelgeving	69
3.5.2	Toegelaten maatregelen	70
3.5.3	Gevallen waarin maatregelen in het belang van het onderzoek mogen worden bevolen	71
3.5.4	Bevoegde personen	72
3.5.5	Subsidiariteit en proportionaliteit	73
3.5.6	Doel: onderzoek	75
3.6	Opslag, verwerking en vernietiging van vinger- en handpalmafdrukken	81
3.7	Gebruik van vinger- en handpalmafdrukken voor het bewijs	87
3.8	Tegenonderzoek	87
3.9	Normering van DNA-onderzoek	88
3.10	Samenvatting	89
4	Toepassing in de praktijk I: Politie en Openbaar Ministerie	91
4.1	Inleiding	91

4.2	Onderzoeksmethode	91
4.3	Het 'onderzoeksbelang'	93
4.4	Typen delict	98
4.5	De meerwaarde van handpalmsporen voor de opsporing	101
4.5.1	De meerwaarde van het handpalmspoor als technisch bewijs	101
4.5.2	De meerwaarde van het handpalmspoor als dactyloscopisch spoor	102
4.5.3	De meerwaarde van handpalmsporen ten opzichte van vingersporen	104
4.5.4	Meerwaarde handpalmspoor als enige bruikbare spoor	106
4.6	De meerwaarde van standaardafname	108
4.6.1	Inleiding	108
4.6.2	Mening respondenten over standaardafname	108
4.6.3	Opsporingsfase versus bewijsfase	110
4.6.4	Meerwaarde als technisch bewijs	110
4.6.5	Meerwaarde als dactyloscopisch spoor	111
4.6.6	Meerwaarde ten opzichte van vingersporen	111
4.6.7	Meerwaarde referentiedatabank per type delict	112
4.7	Cijfers gebruik verschillende soorten sporen	112
4.7.1	Inleiding	112
4.7.2	Dactyloscopische sporen	112
4.7.3	DNA-sporen	113
4.7.4	Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk	113
4.7.5	Vergelijking	114
4.8	Samenvatting	115
5	Toepassing in de praktijk II: Rechterlijke uitspraken	117
5.1	Inleiding	117
5.2	Methode: steekproef van uitspraken en dossiers	117
5.2.1	Algemeen	117
5.2.2	Selectiviteit	119
5.3	Strafbare feiten	120
5.4	De rol van het handpalmspoor in de zaak	121
5.4.1	Bronniveau	121
5.4.2	Activiteitenniveau	123
5.5	Conclusies dactyloscopen	125
5.6	Hantering handpalmvergelijking door de rechter	126
5.7	Aanvechten handpalmvergelijking en tegenonderzoek	128
5.8	Samenvatting	129
6	Rechtsvergelijking	131
6.1	Inleiding	131

6.2	Duitsland	132
6.2.1	Inleiding	132
6.2.2	Maatregelen ter identificatie op grond van artikel 163b StPO DE	132
6.2.3	Maatregelen op grond van artikel 81b StPO DE	133
	6.2.3.1 Toegestane maatregelen	133
	6.2.3.2 Doelen	134
	6.2.3.3 Bevoegde personen	136
	6.2.3.4 Formaliteiten en voorwaarden	136
	6.2.3.5 Rechtsmiddelen	139
	6.2.3.6 Verhouding tussen bonds- en deelstaatrecht	139
6.2.4	Gebruik, opslag en vernietiging van handpalmafdrukken	140
6.3	Zwitserland	141
6.3.1	Inleiding	141
6.3.2	Maatregelen tot herkenning	142
	6.3.2.1 Toegestane maatregelen	142
	6.3.2.2 Doelen	142
	6.3.2.3 Bevoegde personen	143
	6.3.2.4 Formaliteiten en voorwaarden	143
	6.3.2.5 Rechtsmiddelen	146
	6.3.2.6 Verhouding tussen federaal en kantonnaal recht	147
6.3.3	Gebruik, opslag en vernietiging van handpalmafdrukken	147
6.4	Engeland & Wales	149
6.4.1	Inleiding	149
6.4.2	Maatregelen ter identificatie op grond van artikel 61 PACE	150
	6.4.2.1 Toegestane maatregelen	150
	6.4.2.2 Doelen	151
	6.4.2.3 Bevoegde personen	151
	6.4.2.4 Formaliteiten en voorwaarden	153
	6.4.2.5 Rechtsmiddel	155
6.4.3	Gebruik, opslag en vernietiging van handpalmafdrukken	155
6.5	Quickscan van een aantal andere landen	157
6.5.1	Aanleiding	157
6.5.2	Resultaten	158
6.6	Vergelijking	161
6.6.1	Inleiding	161
6.6.2	Specificiteit van wettelijke regelingen	161
6.6.3	Doelen	162
6.6.4	Bevoegde personen	164
6.6.5	Formaliteit en voorwaarden	164
6.6.6	Subjecten en rechtsmiddelen	165
6.6.7	Gebruik, opslag en vernietiging van afdrukken	166
6.7	Samenvatting	167

7	Conclusies	169
7.1	Inleiding	170
7.2	De meerwaarde van handpalmafdrukken	170
7.3	Doelen van het nemen en verwerken van vinger- en handpalmafdrukken	173
7.3.1	Algemeen	173
7.3.2	Rapportage over handpalmvergelijking	174
7.3.3	De verhouding tussen de artikelen 55c en 61a Sv	175
7.4	Het gebruik van handpalmafdrukken voor het bewijs	175
7.5	Mensenrechtelijke aspecten van de afname, verwerking en opslag van vinger- en handpalmafdrukken	176
7.6	De toelaatbaarheid van standaardafname van handpalmafdrukken	179
7.6.1	Inleiding	179
7.6.2	Scenario 1: standaardafname en standaardgebruik	179
7.6.3	Scenario 2: standaardafname zonder standaardgebruik	184
7.6.4	Scenario 3: standaardafname bij veroordeelden	185
7.6.5	Wettelijke waarborgen bij standaardafname	187
7.7	Mogelijkheden tot verbetering van de huidige wettelijke regeling	188
7.7.1	Opheffing van betrokkenheid officier van justitie	188
7.7.2	Vrijwilligheid als uitgangspunt	189
7.7.3	Opheffing van koppeling met vrijheidsbeneming	190
7.7.4	Ruimere invulling onderzoeksbelang	190
7.7.5	Opsomming in artikel 61a Sv vervangen door 'afdrukken van lichaamsdelen'	193
7.8	Mogelijkheden tot verbetering van de huidige rechtspraktijk	193
7.8.1	Daadwerkelijk verwijderen van handpalmafdrukken uit HAVANK	193
7.8.2	Betere afstemming tussen politie en OM	194
	Samenvatting	195
1	Aanleiding voor het onderzoek	195
2	Methoden	197
3	Dactyloscopie	198
4	Het juridisch kader	199
5	De handpalmvergelijking in de praktijk	200
6	Rechterlijke uitspraken en dossiers van strafzaken	201
7	Rechtsvergelijking	202
8	Standaardafname	204
9	Verbetering van de huidige wetgeving en praktijk	205

Summary	207
1 Reason for the study	207
2 Methods	209
2 Dactyloscopy	210
4 The legal framework	211
5 The practice of palm print comparison	212
6 Court judgments and criminal files	213
7 Comparative law studies	214
8 Collection of palm prints by default	215
9 Improvement of current law and practical use	216
Literatuur	219
Bijlage 1 Deelvragen van het onderzoek	223
Bijlage 2 Leden begeleidingscommissie en leden klankbordgroep	227
Bijlage 3 Topiclijsten interviews	229
Bijlage 4 Onderzochte rechterlijke uitspraken	241
Bijlage 5 Checklist dossieranalyse	243
Bijlage 6 Relevante wettelijke bepalingen	245